

ZPRÁVY SVU

SPOLEČNOSTI PRO VĚDY A UMĚNÍ
CZECHOSLOVAK SOCIETY OF ARTS
AND SCIENCES, INC. ISSN 0036-2050

Ročník XXIV.

září-říjen 1982

číslo 5

JEDENÁCTÝ SVĚTOVÝ KONGRES SVU: ZPRÁVA PŘEDSEDY ZA MINULÉ DVA ROKY

Milí přátelé, členové SVU,

podávám Vám svou závěrečnou zprávu za uplynulá dvě léta svého úřadování. Ve své přijímací řeči na Valném shromáždění ve Washingtonu v roce 1980 jsem navrhl tři hlavní cíle, kterých bychom měli dosáhnout během příštích dvou let: založení časopisu v anglické řeči, který by zpřístupnil naši činnost širší světové veřejnosti; rozšíření naší finanční základny zřízením nadace, která by poskytovala z úroků kapitálu trvalý zdroj příjmů pro naši publikační, vědeckou, a uměleckou činnost; a konečně doplnění našeho členstva akademiky hlavně z přírodních věd a mladší generace.

První bod našeho programu jsme splnili takto; mezinárodní časopis v anglické řeči byl založen oficiálně na předsednické schůzi 12. září 1981, kdy byly přečteny výsledky hlasování výboru, který toto založení schválil 25 hlasy pro, 2 hlasy proti, a 2 hlasy zdržujícími se hlasování.

Název časopisu je *Kosmas: Journal of Czechoslovak and Central European Studies* (Kosmas byl prvním českým kronikářem, který žil v letech 1045-1125). Titul časopisu je krátký a výstižný, a podtitulek je popisný. "Czechoslovak Review," titul, který byl původně navržen, nebyl přijat, protože v našem časopise budou články z doby před rokem 1918, a rovněž z jiných zemí střední Evropy, ne pouze z Československa. Redaktorem časopisu byl zvolen profesor John F. N. Bradley z University Manchester v Anglii. S vydáváním časopisu mu pomáhají tři redakční rady: Výkonný redakční sbor, Mezinárodní redakční sbor, a Čestný redakční sbor. Do Čestného sboru byli jmenováni, a toto jmenování přijali, významní literáti a vědci jako prof. René Wellek, prof. Gordon Skilling, prof. J. P. Stern, prof. H. Seton-Watson, Sir Cecil Parrott, prof. J. B. Duroselle, Prinz zu Liechtenstein, Tom Stoppard, a jiní. Tisk *Kosmase* byl zadán prof. Stephen Fischer-Galatimu, který tiskne časopis za velmi nízkou cenu (160 stránek za \$1,000.00 tisk, sazba a vazba 700 kopií za \$1,050.00). Neprodané kopie budou bezplatně skladovány u tiskaře, který rovněž pošle přetisky článků autorům za \$10.00 za 50 přetisků o šestnácti nebo méně stranách. Poštovné bude ovšem muset platit SVU.

Cena *Kosmase* pro členy bude \$12.00, nečlenové a knihovny budou platit \$19.00, a studenti \$9.00. Ze začátku budou vycházet ročně dvě čísla. Budeme se snažit z *Kosmase* udělat čtvrtletník. První dvě čísla jsou v tiskárně; pravděpodobně v době kdy budete číst tuto zprávu, budete už mít své první číslo. Předplatné se posílá našemu panu pokladníkovi. Třetí číslo bude zasláno tiskaři začátkem listopadu.

Redigováním našeho žurnálu *Proměny* v češtině a slovenštině byl pověřen prof. Ladislav Matějka. Za jeho skvělého redaktorství a pomoci s distribucí, které se mu dostalo od paní Bunžové, počet předplatitelů vzrostl za poslední dvě léta o jednu třetinu! *Proměny* nejenže vykazují výdělek, ale samozřejmě také vysokou literární úroveň. Za kvalitu těchto publikací vděčíme nejen redaktoru prof. Matějkovi, ale i jeho redakční radě, obzvláště pak dr. Hájkovi, dr. Štěpánkovi, a dr. Veltruskému. Během našeho předsednického období byla redaktorkou *Zpráv* paní Hana Demetzová. Její zásluhou vyšlo dosud devět čísel. Desáté bylo sestaveno prof. Zdeňkem Sudou a prof. Zdeňkou Pospíšilovou, a obsahuje program našeho sjezdu v Pittsburghu. Další číslo, to je to které čtete, obsahuje moji závěrečnou zprávu a bude následováno dalším číslem, které Vám podá podrobné zprávy o našem Kongresu v Pittsburghu. Redaktorka děkuje Vám všem za Vaše příspěvky, místním skupinám, a pak hlavně dr. Jaroslavu Pecháčkovi z New Yorku za poskytnutou pomoc a články a zprávy. Náš anglicky psaný *Bulletin* vycházel díky redaktorské práci dr. Zdenky Fischmannové a prof. Michaela Heima. Obsahoval nejen zprávy o činnosti členů a místních skupin, ale také zajímavé krátké články. Tedy není to pouhý překlad *Zpráv*! Tento *Bulletin* dokončuje třetí rok svého trvání. Ročně vycházejí tři čísla.

Druhým bodem programu, který jsme si vytkli bylo založení *nadace*, aby naše spolková činnost byla postavena na solidní finanční základnu. Formálně byla nadace založena na předsednické schůzi 12. září 1981, po odhlasování Výborem. V nadaci se nachází kapitál ve výši \$40,000.00 a dva dary, jeden v částce \$1,000.00 od washingtonské místní skupiny SVU, a druhý od dr. Vladimíra Palice ve výši \$425.00. Pouze úroky z kapitálu budou použity k publikační činnosti SVU, a hlavně na podporu *Kosmase*, dokud si tento na sebe nebude vydělávat předplatným a prodejem čísel. Nadace, kterou by se mělo

Zprávy SVU rediguje Hana Demetzová. Adresa redakce: 283 Greene St., New Haven, Conn. 06510.

Zprávy SVU (SVU News) - Date of issue: October 1982. Issued bimonthly. Vol. 24, No. 5. Publisher: Czechoslovak Society of Arts and Sciences, Inc. Office of publication: Mrs. R. Bunza, 75-70 199th Street, Flushing, N.Y. 11366. Tel.: (212) 479-0870.

Annual subscription price: members \$2.00, non-members \$6.00.

Second class postage paid at Flushing, N.Y.

Postmaster: Send address changes to: ZPRÁVY SVU, Mrs. R. Bunza, 75-70 199th Street, Flushing, N.Y. 11366.

příští předsednictvo pokusit rozšířit, poskytne SVU trvalý zdroj příjmů z úroků.

Naše celková *finanční situace* je dobrá. V uzávěrce k 30. září t.r. vykazujeme na hotovosti \$101,368.00. To je přírůstek o cca. \$26,000.00 od uzávěrky z 31. prosince 1980 (\$75,340.00). Ovšem z těchto peněz budeme muset vydat částku na *Kosmase*, dokud tento časopis se sám nezaplatí, jako je tomu s *Promě-nami*.

Třetím bodem programu byl *nábor nových členů*, hlavně z řad mladší generace a z oboru sociálních a přírodních věd. Tento bod programu jsme sledovali dosti nesystematicky. Mimo psaní příležitostných dopisů a výzev členům ve *Zprávách*, aby nám s nábořem pomáhali, jsme toho mnoho neudělali. Přesto ale jsme za poslední dvě léta získali 195 nových členů. Z těchto dva se stali členy doživotními - darovali SVU \$1,000.00.

Možná, že nábor členů by se zlepšil kdyby fungovaly lépe *zájmové sekce*, organizované na základě vědeckých a uměleckých oborů, které by usnadnily styky, výměny názorů, a spolupráci členů stejného oboru při práci publikační a přednáškové. Například příští program sjezdu SVU by mohl být sestaven sekcemi, takže by odpadla těžká práce organizátora přednášek, který často musí napsat přes dva tisíce dopisů! Za dvě poslední léta jsme sestavili následující sekce: Antropologie (předseda dr. Peter Skalník), Biologie (předseda dr. Miloslav Rechcigl), Bohemistika (předseda prof. Milan Fryščák), Historie umění (prof. Zdeňka Pospíšilová), Politická věda (předseda prof. Jan Tříška), a Umění (předseda Ladislav Haňka).

Během své dvouleté činnosti předsednictvo muselo jmenovat nového místopředsedu, jímž se stal dr. Čestmír Ješina, který nahradil odstoupivšího prof. Petra Tomu. Další místopředseda, který rezignoval, prof. Henry Kučera, nahrazen nebyl. Předsednictvo také ustavilo následující komise: "Členskou komisi" (dr. Jiří Glos, předseda; členové: Jiří Kovtun, dr. Zdeněk David), "Komisi pro stanovy a jednací řád" (dr. Jiří Glos, předseda; členové: dr. Věra Bořkovicová, dr. Jiří Kašpárek), "Komisi pro nepolitičnost SVU" (dr. Jaroslav Němec, předseda; členové: red. Josef Žanda, dr. Jiří Glos), "Publikační komisi" (dr. Jiří Nehněvajsa, předseda; členové: dr. Zdeněk David, dr. William Edward Harkins, dr. Jan Tříška, dr. René Wellek), a "Nominační komisi" (dr. Miloslav Rechcigl, předseda; členové: dr. Milan Fryščák, dr. Michael Šumichrást, dr. Jan Tříška, dr. René Wellek).

Výbor kooptoval pět nových členů, kteří nahradili dva členy zemřelé, dva, kteří rezignovali, a jednu členku, která se stala členkou výboru *ex officio*, protože byla zvolena předsedkyní místní skupiny.

Pod vedením našeho vydavatele publikací SVU prof. Ladislava Matějky jsme uveřejnili dvě knihy: *T. G. Masaryk in Perspective* (dr. Milič Čapek a dr. Karel Hrubý, redaktoři) a knihu dr. Josefa Čady *Czechs in America*. Paní Eva Rechciglová dokončila nové vydání biografické ročenky členů Společnosti pro vědy a umění. Ročenku vytiskne Prague Typesetting, Inc., Toronto.

Předsednictvo pověřilo dr. Miloslava Rechcíglu, aby se ujal naší nové akce shromažďovat systematicky *materiál o přínosu Čechů a Slováků* v zahraničí, tak jako i ne-Čechoslováků zabývajících se Československem a střední Evropou, světové kultuře. Do tohoto dne dr. Rechcígl sestavil kartotéku asi čtyř až pěti tisíc osobností a prosí, aby naši členové a místní skupiny mu byli v této jeho práci nápomocni. Byl rovněž podán návrh, aby byl vytvořen fond na uctění památky našeho zasloužilého člena pana Josefa Žandy. Obdrželi jsme již příspěvky na tento fond.

SVU rovněž přispěla na vydání Drtinových *Pamětí, Slovníku českých spisovatelů* a knihy prof. Williama Edwarda Harkinse *Antologie české prózy*. Dále jsme se stali spoluvlastníky Národní budovy v New Yorku, podpořivše finančně místní skupinu SVU, která celou věc zařídila. V budově můžeme pořádat přednášky a v budoucnu snad bude možno tam skladovat archív naší společnosti.

Společnost pro vědy a umění má šestnáct *místních skupin*: šest ve Spojených státech, čtyři v Kanadě, dvě v Austrálii, a po jedné v Rakousku, Švýcarsku, Velké Británii a Jižní Africe. Čtyři z těchto skupin uspořádaly za období našeho úřadování sjezdy SVU na mezinárodní základně. Washington a Pittsburgh (doufáme, že nyní zde bude založena místní skupina) se staly hostiteli našich dvou kongresů, Montreal uspořádal náš mezisjezd, a Vídeň zorganizovala u příležitosti sokolského Sletu "Týden československé kultury". Všem těmto skupinám byla poskytnuta půjčka, která byla splacena pouze tehdy, když místní skupina měla s podnikem výdělek. Toto je tedy naše pravidlo a praxe a doufám, že příští předsednictvo je uplatní, a poskytne půjčku švýcarské skupině, která připravuje mezinárodní sjezd SVU příští léto. Při této příležitosti prosím naše členy, které příští léto povede cesta Evropou, aby se určitě sjezdu zúčastnili.

Musíme si uvědomit, že SVU buduje na místních skupinách, že místní skupiny jsou vlastně našimi základy. Nesmíme dopustit, aby byly zanedbávány. Hlavně pak bychom měli podpořit finančně a naší přítomností podniky skupin v Evropě, Austrálii a Jižní Africe. Já sám jsem přednášel v Montrealu a ve Vídni, a těším se již příští rok na Švýcarsko. Všechny tyto místní skupiny si velmi cení a váží návštěv z Ameriky.

Nakonec bych chtěl poděkovat nejprve členům našeho odstupujícího předsednictva, pánům místopředsedům dr. Karlu Absolonovi, panu Milanu Gettingovi, dr. Čestmíru Ješinovi, dr. Jiřímu Nehněvajsovi; generální tajemnici pí. Blance Glosové, pokladníkovi panu Franku Marlowovi, a redaktorům prof. Ladislavu Matějkovi ("Proměny"), pí. Haně Demetzové ("Zprávy"), prof. John F. N. Bradleymu ("Kosmas"), dr. Zdence Fischmannové a prof. Michaelu Heimovi ("Bulletin"). Dále děkuji za spolupráci předsedům a členům svrchu jmenovaných komisí, předsednictvu místních skupin, prof. Zdeňku Sudovi a pí. Janě Horákové-Káňské za jejich obětavou práci s organizací našeho kongresu v Pittsburghu, a prof. Zdeňce Pospíšilové za úspěšný

program tohoto kongresu. Pan Ladislav Haňka nás všechny velmi příjemně překvapil skvěle zorganizovanou výstavou československého umění a vysokou úrovní exponátů.

Leopold Pospíšil
předseda

* * *

Ukrajinská svobodná univerzita v Mnichově se stala ve dnech 30. a 31. července 1982 dějištěm úspěšné konference "Ukrajina a Československo". Konferenci připravil a řídil prof. Mykola Bohatiuk, člen SVU. Úvodní slovo přednesl rektor USU, prof. V. Janiw.

Konference probíhala ve čtyřech sekcích s následujícími přednáškami:

1. Jazyk a literatura: "Český vliv na ukrajinský jazyk"—prof. O. Horbač (Universität Frankfurt a USU), "Korespondence I. Franka, W. Hnatiuka a O. Kobyljanské s českými intelektuály"—dr. Jeřábková (Institut pro soc. ped. povolání a USU), "Pražská škola v ukrajinské literatuře"—prof. D. Štohryn (University of Illinois v Urbaně).

2. Ekonomie a společenské vědy: "Ukrajina a Československo v integračních plánech Rady vzájemné hospodářské pomoci"—prof. M. Bohatiuk (Le Moyne College a USU), "Z historie českých sídlišť na Volyňsku"—Mag. V. Didovyč (USU).

3. Historie a filozofie: "K problému základní orientace, příbuznosti a rozlišenosti v ukrajinském a českém filozofickém myšlení"—dr. M. Daňhel (dříve ČSAV), "Komenský a Skovoroda - slovanští pedagogové svého času"—prof. T. Mackov (University of Akron), "Masarykova koncepce středovýchodní Evropy a její dnešní aktuálnost"—prof. R. Šporluk (University of Michigan).

4. Ukrajinci v Československu: "Zakarpatská ukrajinská inteligence a československá vláda"—prof. O. Baran (University of Manitoba), "Vzájemné vztahy mezi Ukrajinci a Čechy v prvních desetiletích existence Ukrajinské svobodné univerzity"—prof. J. Kratochvil (Universität Stuttgart a USU), "Vydavatelská činnost ukrajinské emigrace v Čechách a na Moravě v letech 1900-1945"—dr. V. Maruňak (USU).

Po dobu konference byla v hlavním sále univerzity instalována výstava českého a ukrajinského folkloru, zejména národních krojů, kterou uspořádala B. Jeřábková, členka SVU.

K naší zprávě Pět let knihkupectví DIALOG (viz Zprávy SVU, číslo 2, 1982) připojujeme ještě adresu: DIALOG, Gutleutstr. 15, D-6000 Frankfurt/M.

Zájemci o jakékoliv knihy, beletrii,

odborné, v češtině, angličtině, němčině, polštině, ruštině apod. se mohou obracet přímo na našeho člena SVU Václava Horu. Knihkupectví je kromě zásilkové služby otevřeno denně odpoledne.

Z činnosti místních a oblastních skupin

Skupina Cleveland

Odstupující výbor místní skupiny SVU v Clevelandu zakončil svoji činnost 11. června výroční schůzí, která se konala v krásném zámečku Gwinn.

Manželé Pituchovi pečlivě připravili a dr. Lukáš Pituch přednesl neobyčejně zajímavou přednášku nazvanou PAVEL ORSZAGH (HVIEZDOSLAV), protkanou recitací ukázek z jeho tvorby.

Pavel Orszagh, který psal pod pseudonymem Hviezdoslav, je zařazován mezi vrcholné umělecké zjevy v slovenské literatuře a to hlavně pro rozsah a dokonalost jeho básní epických, lyrických i dramatických. Autor též obohatil slovenskou literaturu skvělými překlady z angličtiny, němčiny, polštiny, ruštiny a francouzštiny.

Před přednáškou proběhla krátká výroční schůze, kde bylo poděkováno všem odstupujícím funkcionářům, zejména na žádost F. Bastla manželům Posedělovým za jejich obětavou a nezištnou práci pro SVU od jejího založení.

Byl zvolen nový výbor SVU v následujícím složení: předseda: prof. dr. Jan Oppl, místopředseda: Přemek Kocián, tajemník: dr. Lukáš Pituch, referenti: pro hudební program: Jarmila Hynčíková, pro vědecký program: ing. Fred Bastl, pokladník: Ján Miňo, dopisovatelka: Dagmar Posedělová. Členkou výboru byla zvolena Julia Podzimková a

po vyřízení přihlášek do SVU: Jarmila Vlková a Marie Vaverková.

Dagmar Posedělová

Skupina Jižní Afrika

Na schůzi skupiny dne 22. 8. t.r. byl zvolen nový výbor v následujícím složení: předseda: ing. Jaroslav Bednařík, jednatelka: Eva Bednaříková, pokladník: Jaroslava Smrčková.

Adresa Bednaříkových je následující: 642 Verster Street, Elardus Park Pretoria 0181, RSA.

Současně přehled činnosti za funkční období 1981-82:

1. 3. 81—J. Myburgh: Alternative fuels.

26. 4. 81—J. Hložek: HiFi systems.

22. 8. 81—Večer na téma: Země odkud přicházíme. Pásmo hudby, prózy a poezie českých autorů. V druhé části večera byla uspořádána výstavka, která obsahovala následující témata: Knihy o Praze a Československu, České sklo, Česká krajka lidová a umělecká, České kroje, Folklor našich národů, Malíři českého původu a jejich dílo.

28. 2. 82—J. Hložek: Technická projekce za pomoci počítačů.

2. 5. 82—J. Bednařík: Country & Western Music (historie s ukázkami na deskách).

22. 8. 82—M. Lessing: Diskusní večer s členkou prezidentské rady na téma Možnost politického řešení pluralitního systému v JAR.

J. Smrčková

Skupina Ottawa

Skupina uspořádala v jarním období následující akce:

1. březen—**ing. Albín Jakůbek**, důlní specialista, hovořil na téma Geologické mapování Mongolska. Ing. Jakůbek se účastnil geologického výzkumu Mongolska, a jeho rozsáhlé zkušenosti z této země byly předmětem jeho obzvláště zajímavé přednášky, doprovázené řadou diapositivů.

2. duben—**Akademický malíř Emil Purgina** uspořádal přednášku na téma Heraldika českých a slovenských měst, doprovázenou diapositivy. Zajímavá přednáška ukázala, ako tieto erby vznikaly, akými pravidlami sa riadily a čo mali vyjadrovať. Behom posledných rokov se prejavuje v celom svete zvýšený záujem o mestské znaky; historické mestá se opet pyšnia týmito slávnými symbol'mi moci i statočnosti, a nove vzniklé mestá sa im snažia vyrovnat'.

3. květen—**dr. Jiří Kotas** uvedl krátké pásmo diapositivů Moravský Kras. Poté se konala členská schůze s programem: Zpráva odstupujícího výboru a finanční zpráva, Zpráva nominační a volební komise za předsednictví dr. J. Gavory a Volby nového výboru skupiny na období květen 1982 - květen 1984. Zvoleni byli: předseda dr. V. Šístek, členové výboru: dr. J. Čipera, dr. S. Handzel, dr. J. Kotas, dr. M. Neudörfllová a J. Smrčka.

4. červen—Skupina uzavřela svou činnost období 1981-82 tradičními výročními JUNIÁLES, které se letos konaly v budově známého mistra

houslaře Josefa Kúna. Účastníci si poslechli koncert komorní hudby tria Ottawské univerzity, a nahlédli do mistrových dílen, ve kterých se rodí jeho koncertní housle, které získaly již řadu mezinárodních cen.

Po dvouměsíční letní přestávce zahájí skupina svůj programový cyklus opět na podzim.

Dr. Vladimír Šístek

Skupina New York

Na valné hromadě dne 18. června 1982 byl zvolen výbor skupiny pro dvouleté období.

Předseda: Jaroslav Pecháček, místopředsedové: Milan Fryščák, Zdenka Münzerová, Václav Holý; jednatelem: Miloš Kučera; pokladník: Bohumír Bunža; členové výboru: Karel Steinbach, Pavel Ort, František Silnický, Vilém Brzorád, Jára Kohout, Bohumil Štancl, Jaroslav Zich, Jiří Horák, Jaroslav Drábek, Jaroslav Steyn, Mojmir Otýpka, Martin Kvetko, Dagmar Zalmanová-Absolon.

Skupina Rakousko

Skupina připravila v rámci sokolského sletu ve Vídni od 1. do 7. července bohatý týden ukázek z československé kultury v exilu. Na pořadu bylo několik koncertů klasické i moderní hudby, noční setkání se zpěváky Karlem Krylem, Vladimírem Veitem, Karlem Soukupem, Vlastimilem Třešňákem a hercem Pavlem Landovským. Profesor Petr Doležal přivezl ze své curyšské galerie RA výstavu exilových výtvarníků, zatímco v mezinárodním kulturním středisku byla instalována výstava exilové knižní a časopisecké tvorby, gra-

mofonových desek, fotografií a koláží. Martin Štěpánek a Jaroslava Tvrzníková z Vídně četli ukázky z literární tvorby, hudební doprovod na klasičtí kytaru obstarali manželé Beranovi. V divadle Brett hostovala hudební pantomima "V bílém" z Essenu. Sportovci si na své setkání pozvali Járu Kohouta, ve Velkém sále konzervatoře odpovídal Vladimír Škutina zvědavým účastníkům na otázku, co říká českému humoru "v tuzemsku a tamzemsku." Do kulturně historického rámce zapadala i slavnostní mše k sedmistému výročí smrti jedné z nejslavnějších žen českého přemyslovského panovnického rodu blahoslavené Anežky české v kostele sv. Karla Boromejského, středisku českého řádu Křižovníků.

Několik představitelů SVU ze Spojených států, především předseda dr. J. Pospíšil, členové předsednictva dr. Jaroslav Němec a pokladník Marlow, dále člen výboru SVU a předseda newyorské skupiny dr. Jaroslav Pecháček se setkali s předsedou rakouské skupiny dr. Krupkou, se zástupci švýcarské skupiny dr. Hrubým, Vladimírem Škutinou a dalšími.

Č. S. A.
(Československé spolky v Americe)
slavící letošního roku 126 let své
činnosti jako nejstarší bratrská a
sesterská podpůrná jednota v USA,
nabízí vám jedno z nejlepších a
nejspolehlivějších životních pojištění
pro jednotlivce i celé rodiny.

Č. S. A.
P.O. BOX 249
BERWYN, ILLINOIS 60402
Telephone: 795-5800
Area Code 312

Redakci došlo:

Michal Racek: *Poprašek lásky a smutku*. Vydal Kruh přátel české poezie v zahraničí, Max Wöner Str. 31, 8 München 50. Krásně upravený svazček básní a meditací je devátou autorovu publikací. Nalezne bezesporu opět silnou odezvu u českých čtenářů, kteří Rackovi už po léta zůstávají nakloněni.

* * *

Jan Filípek: *Ve stínu šibenice*. Univerzum Press. Kniha vzpomínek o víru událostí, kterými autor prošel za let okupace, účinně spojuje líčení historických skutečností s popisem boje o existenci.

* * *

Jaroslav Krejčí: *National Income and Outlay in Czechoslovakia, Poland and Yugoslavia*. Macmillan, Londýn. Kniha osvětluje národohospodářskou situaci těchto tří zemí, z nichž každá reprezentuje zvláštní typ socialismu a různé stupně socio-ekonomického vývoje. Možno objednat u Globe Book Service Ltd., Canada Road, Byfleet, Surrey KT147JL, Anglie.

* * *

Jožka Pejskar: *Poslední pocta*. Confrontation, 330 N Stagecoach Lane, Fallbrook, California 92028. Tato kniha chce být trvalou upomínkou na zemřelé československé exulanty, kteří v letech 1948-1981 odešli z domova. Obsahuje 308 stran dvousloupečného textu a 16 stran fotografií.

* * *

In memoriam

V New Jersey zemřel před několika týdny **JUDr. Vladimír Oldřich Bašek**. Narodil se 14. března 1906 v Telecím, maturoval na gymnáziu v Rychnově nad Kněžnou, doktorátu práv dosáhl na Karlově univerzitě r. 1930. Vstoupil do služeb Sdružení českých zemědělců v Praze, které bylo úzce spojeno s Republikánskou (agrární) stranou. Dr. Bašek se přičinil o rozšíření právního a hospodářského oddělení a vytvořil nové odborné sekce jako zemědělskou, legislativní, průmyslovou, lesní.

V r. 1938 se stal předsedou Společnosti lesního průmyslu, která sdružovala soukromé dřevařské pily. V této funkci pracoval proti nacistické hospodářsko-válečné mašinérii. Gestapo ho r. 1944 zatklo a poslalo do koncentračního tábora. Jeho žena byla uvězněna v Terezíně.

Když viděl vývoj v poválečném Československu, odešel r. 1947 do Anglie jako generální zástupce československého znárodněného dřevařského průmyslu. Roku 1951 odešel do Spojených států. Usadil se v Poughkeepsie N. Y., kde dvacet let pracoval jako průzkumný expert u dřevařské firmy A. C. Dutten Lumber Corporation. Roku 1951 odešel do důchodu. Jeho paní Tilda je penzionovaná učitelka. Platí jí naše upřímná účast.

* * *

V sobotu dňa 11. júna zomrel v New Yorku **Robert Horák**, bývalý redaktor ZAS-u v Bratislave, zaslužilý kultúrny pracovník v československej spoločnosti v New Yorku, zamestnaním knihovník v Newarku.

Robert Horák bol bezpríkladný milovník slovenskej a českej poézie, znalec klasickej i modernej poézie, výborný recitátor. Za účelom pestovania záujmu a o jej šírenie v československej spoločnosti v New Yorku zorganizoval vol'né združenie "Kružok milovníkov hudby a poézie", ktoré niekoľkokrát do roka sa našej verejnosti predstavilo bohatým recitačným a hudobným programom; obohatilo tak náš spoločenský život. Netreba hádam zamlčať, že na tieto matiné poézie a hudby Robert Horák finančne doplácá zo svojho skromného platu. Robert Horák videl v obl'ube poézie svoje krásne životné poslanie. Cena jeho práce bola najmä výnimočná, najmä aj v tom, že ním organizované matiné poézie a hudby mali krásny súlad československý, lebo básne v češtine sa striedali so slovenskými. Tak priblížil českému publiku mnohých slovenských básnikov, napríklad Janka Smreka a niektorých mladšej generácie.

Naše snahy, č. 4, 1987

* * *

V červnu 1982 zemřel v Chicagu člen SVU, **arch. Jan T. Heinz**. Narodil se 10. ledna 1912 v Kroměříži, studoval čtyři léta na průmyslové škole v Bratislavě a poté 5 let na Vysoké škole technické v Brně. Brzy po skončení studia s

hodlal jako architekt osamostatnit, ale válka jej přinutila tento úmysl oddálit. Krátce po únoru 1948 odešel do zahraničí a po příjezdu s manželkou do USA se usadili v Chicagu. Tam měl Heinz vlastní stavební firmu.

Manželka arch. Heinze, prof. Marie Heinzová, se stala v r. 1960 první jednatelkou místní skupiny SVU v Chicagu a oba manželé se velmi zasloužili o propagaci SVU v Chicagu a okolí.

* * *

Dne 23. května 1982 zemřel v Englishtown, N. J., člen SVU, **MUDr. Jan Ilavský**.

Narodil se 6. května 1910 v Turčianské Blatnici na Slovensku, studoval medicínu na lékařské fakultě Karlovy univerzity v Praze a tam získal v r. 1935 doktorát lékařství. Poté působil na lékařské fakultě Komenského univerzity v Bratislavě, pomáhal organizovat Státní ústav veřejného zdravotnictví v Bratislavě, v r. 1945 byl jmenován hlavním zdravotním poradcem a přednostou oboru imunologie a alergie, v roce 1946 se habilitoval a byl jmenován soukromým docentem mikrobiologie v Bratislavě. V příštím roce získal od Spojených národů (World Health Organization) grant ke studiu podle své volby ve Spojených státech. Po únoru 1948 obdržel povolení k trvalému pobytu v USA.

Od r. 1949 pracoval jako mikrobiolog u firmy Schering, N. J. na různých problémech bakteriologie, chemoterapie, antibiotik a steroidů. Publikoval přes 30 větších odborných pojednání, více než 40 populárních článků, měl četné přednášky v radiu a držel 7 patentů.

* * *

Dne 21. března 1982 zemřel v Římě **dr. Michal Lacko, S. J.** Narodil se 20. ledna 1920 ve slovenské obci Siplak. Doktorát filozofie obdržel na Státní univerzitě v Římě a doktorát církevních věd na Gregoriánské univerzitě v roce 1955. Byl profesorem na Orientálním ústavu v Římě od roku 1956.

Jeho vědecké práce se týkaly východokřesťanských církevních dějin a věrovzvěstí sv. Cyrila a Metoda. Články přispíval do slovenských exilních a církevních časopisů. Po dvacet pět let redigoval revui *Slovak Studies*, kde vyšly dva svazky jeho skvělé *Slovenské zahraniční bibliografie*. Dary knih a časopisů pomáhal budovat Archiv Čechů a Slováků v zahraničí při University of Chicago Library.

* * *

Dne 20. června 1982 zemřel náhle ve Washingtonu, D. C. člen SVU **Jan J. R. Lorenc**, redaktor československého oddělení Hlasu Ameriky. Narodil se 1. září 1921 v Krumlově v Čechách. Druhá světová válka ho zastihla jako studenta v USA. Tam se také hned přihlásil do čs. zahraniční armády a odejel do Anglie. V květnu 1945 jako důstojník se vrátil do Prahy a stal se členem redakce vojenského deníku *Obrana lidu*.

Po únoru 1948 jako nekomunista a západní voják byl vyloučen ze Svazu žurnalistů, před zatčením unikl do zahraničí a vyemigroval pak na Nový Zeeland, kde se stal redaktorem tamějšího *Oakland Times*.

V padesátých letech, když se organizovalo Radio Free Europe, se stal členem redakce československé sekce a působil nejprve v Mnichově a pak v New Yorku. V letech 1968 a 1969 vedle svého zaměstnání byl redaktorem *Zpráv SVU* a jen těžká choroba manželky jej přinutila na tuto náročnou (a samozřejmě bezplatnou) funkci rezignovat. V r. 1970 odešel z radia a v lednu 1978 nastoupil jako redaktor v Hlasu Ameriky. Jeho oborem tam byly pracovní vztahy a ekonomie.

* * *

Dne 3. září 1982 zemřel v Lucernu ve Švýcarech dr. **Jaroslav L. Steyn**, člen výboru newyorské skupiny SVU.

Narodil se dne 24. ledna 1898 v Sedlici u Blatné v jižních Čechách, studoval v Českých Budějovicích a pak na Karlově univerzitě v Praze, kde dosáhl doktorátu práv. Povoláním advokát, opustil Československo v r. 1939, žil krátce ve Francii a v r. 1941 přijel do USA, kde pracoval jako novinář. Po řadu let byl také redaktorem newyorských *Listů* a pak přispívatelem *Amerických listů* až do své smrti.

Dr. Steyn byl také nadaný hudebník (klavírista) a malíř, a do českého tisku zahraničí přispíval v poslední době zejména hudební kritikou. Členem SVU byl od r. 1960.

* * *

Dne 26. května 1982 skonala v Montrealu po delší nemoci paní **prof. Stella Zajícová**, členka výboru místní skupiny SVU.

Narodila se 25. října 1919 v Brně. Vystudovala cizí jazyky a hudbu nejprve na brněnské Masarykově univerzitě (1938-39) a po válce na Karlově univerzitě v Praze, kde promovala v r. 1948. Stala se pak profesorkou cizích jazyků na Státním ústavu jazykovém v Praze. Po r. 1968 odešla se svým mužem, prof. VI. Zajícem, vědeckým pracovníkem výzkumného ústavu Hydro Québec, a synem Janem do Kanady.

V Montrealu pracovala několik let ve svém oboru a velmi aktivně se účastnila exilové kulturní činnosti. Uspořádala řadu hudebních večerů a přednášek, pečovala o českou a slovenskou sekci místní knihovny a byla také zakládající členkou sboru Čs. církve husitské. Při smutečním obřadu za hojně účasti čs. veřejnosti se rozloučil se zesnulou za československé exilové organizace předseda skupiny SVU dr. Richard Drtina.

* * *

Dne 14. září 1982 zemřel v Thousand Oaks v Kalifornii významný člen SVU, **Josef Žanda**, bývalý ředitel Škodových závodů v Praze a v Iránu.

Narodil se dne 6. února 1893 v Třebíči, maturoval na tamějším gymnáziu,

pak studoval obchodní vědy ve Vídni a v Kievě a nato sociologii na československých univerzitách.

Od r. 1934 byl ředitelem Škodových závodů v Teheránu a když byl z tohoto místa odvolán protektorátními úřady, odmítl se vrátit, opustil Škodovku a vedl pak v Iránu Komitét pro svobodné Československo. V roce 1946 se vrátil do Prahy, ale v r. 1949 na žádost iránské vlády byl opět vyslán do Iránu. Když obě jeho dcery uprchly z Prahy do západního Německa, opustil podnik a pak Irán a sešel se s rodinou v Bolívii. Pracoval v Brazílii, pak v Peru a v r. 1958 přijel do USA, kde žil postupně v Salt Lake City, Denveru a Chicagu a pak zejména ve Washingtonu, D. C. a v Los Angeles.

Od svého příjezdu do USA psal do krajanského i exilového tisku a podle svých možností podporoval každou dobrou věc v našem prostředí. Nejvíce pozornosti a práce však věnoval SVU. Po několik let byl velmi agilním jednatelem místní skupiny SVU ve Washingtonu a pak obětavě pracoval pro místní skupinu SVU v Los Angeles. Od r. 1964 zastával v SVU celou řadu důležitých funkcí a byl vždycky ochoten přispět radou i pomocí když šlo o prospěch SVU.

Bude nám všem velmi scházet!

Adresy SVU:

Předseda:

Leopold Pospíšil
554 Orange St.
New Haven, CT 06511

Generální tajemnice:

Blanka Glosová
3200 Holly Berry Court
Falls Church, VA 22042

Pokladník:

Frank Marlow
4217 Noble Ave.
Sherman Oaks, CA 91403

Publikační komise:

Ladislav Matějka
2003 Day Street
Ann Arbor, MI 48104

Prodej knih vydaných SVU:

Mrs. R. Bunza
75-70 199 Street
Flushing, N.Y. 11366

Redakce Zpráv:

Hana Demetzová
283 Greene Street
New Haven Conn. 06510

SVU NEWS (ISSN 0036-2050)

75-70 199 Street
Flushing, N.Y. 11366

Return Postage guaranteed

**Second class postage paid at
Washington D.C. with additional
entry at Flushing, N.Y.**